

საქართველოს დამოუკიდებლობის
გამოცემისათვის მანისის 26

გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს!
გაუმარჯოს საქართველოს
დემოკრატიულ რესპუბლიკას!
გაუმარჯოს თავისუფალ ხელოვნებას
თავისუფალ საქართველოში!

„თეატრი და სპექტაკლი“

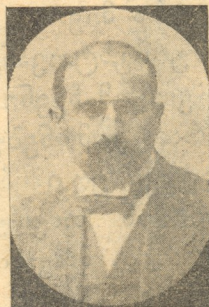
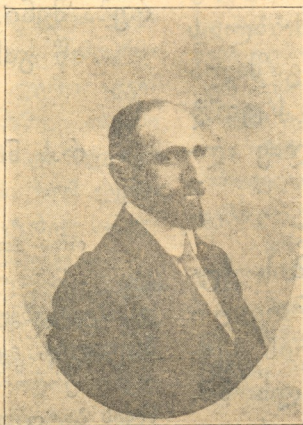
წლიურად 15 მან., ნახევარი წლით 9 მან. თითო ნომერი—1 მან. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრის ქ. № 20, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. Тифლის, ред. „ТЕАТРИ ДА ЦХОВРЕБ“, Иосифу Имедашвил

1918 წ. № 8 კვირა, ივნისის 2

ფასი 1 მან.

წელიწადი შეეკვებ გამოცემის

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ მ ს მ თ ა ვ რ მ ბ ა

ნოე რამიშვილი (შუაში, ჯეჯით) მინისტრთა თავმჯდომარე და შინაგან საქმეთა მინისტრი; გიორგი და-
სხიშვილი (მარჯვნივ) — მინისტრი განათლებისა; გიორგი ყურულა (მაკნივ) — ფინანსთა და ვაჭრობა-
მრეწველობისა; აკაკი ჩხენკელი — გარეშე საქმეთა; მრიგოლ ზიორგაძე — სამხედრო ნოე ზომერიკი — მი-
წათმოქმედების და შრომის; შალვა აღ. მესხიშვილი — იუსტიციისა; ივანე ლოთქიფანიძე — გზათა

ქართული
წიგნიერი

აღსდგა, აღსდგა!

თავისუფალ საქართველოს თავისუფალო შეიღწე! წელში გაიშალენით, თავი მალა აღიღეთ, მხეს თვალები გაუსწორეთ: დღეიდან თქვენ მონები აღარა ხართ! დღეიდან თქვენ სწორუფლებიანი მოქალაქენი შეიქენით ჩვენი საყვარელი მიწა-წყლის, კეკლუც სამშობლო-საქართველოსი.

ჩვენი მრავალწამებულ სამშობლოს გმირთა სულმა კიდევ ერთხელ გაშალა ფრთები და, დროთაუკუღმართობ სკოდვაში დამწვარ-ჩაფერფლილი, კვლავ აღსდგა, განახლდა!

განახლდა ფენიქსებრ.

საერთაშორისო ძმობა-ერთობის ქუჩაზე გამოწრთობილი სული ქართველი ერის საუკეთესო შეიღწეა მშობლის მკერდს დაუბრუნდა: შეიღწეა მშობელს მიავნო, მშობელმა შეიღწეა ჩაიხუტა, სულმა სული იცნო და (1918 წლის მაისის 26) ერთხმად შესძახა:

—საქართველო აღსდგა მკვდრეთით.

უცხო დამპყრობელთა მიერ ფეხქვეშ გაქვლილი ჩვენი ზურმუხტოვან სამშობლოს მთაველები, ვითომ ჩვენი მეგობრების მიერ სულიერად დამონებული და ნივთიერად გადატაკებული ჩვენი მშრომელი ხალხი ამიერიდან თავისუფალია, თავის თავის პატრონი, თავისი ბედის თითონ გამომკვედი.

ამიერიდან არის მხოლოდ დამოუკიდებელი თავისუფალი საქართველო, საქართველოს დამოუკიდებელი რესპუბლიკა, რომელსაც ჰმართავს გაერთიანებული ქართველი ხალხი — დემოკრატია.

განიხარე სულთა ქართლოსისაო, მარჯვენავ სოფლის მშრომელისაო, გულთა ყოველი ქართველისაო, საქართველოს ყოველ ერთგულ შეიღწეისაო, ამიერიდან შენი მხეც ბრწყინავს.

გაუმარჯოს საყვარელ სამშობლოს მისი ბრწყინვალეობა, რომლის შუ-

ქიც დიდთა და მცირედ თანასწორნი ფინების.

გმადლობ ზენაარო, გმადლობ საქართველოს დემოკრატიის ნაწრთობ ნაგვემო სულთა და მარჯვენავ, რომ მთელ ჩემ ტანჯულ—დევნილ სიცოცხლეში ერთი ბედნიერი წუთი მაინც განმაცდევინე—სამშობლოს განთავისუფლება და ქართველი დემოკრატიის საკუთარ ფეხზე დადგომა მაჩვენე... გმადლობ, მამულო ჩემო, „რამეთუ თვ ლთა ჩემთა იხილეს მაცხოვრება შენი.

აწ განმიტევე მე მონა შენი!“

იოსებ იმეჯაშვილი

რას ნიშნავს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა?

ორი ათას სამასი წლის წინად ჩაისახა საქართველოს სამეფო წყობილება. მას შემდეგ ქართველობა დამოუკიდებელ, თავისუფალ ცხოვრებით ნეტარებდა მართალია, იყო ხოლმე ისეთი დროეი, როდესაც უცხო ურდოები იკლებდნ ჩვენს ქვეყანას, არა ერთხელ სხვის ბატონობის უღელიც გვიტარებია, სამაგიეროდ გვინახავს ბრწყინვალე დღეებიც—თამარის ოქროს ხანა, 12 საუკუნეში, ვერცხლის ხანა აღორძინების მეჩვიდმეტე საუკუნეში და სხ. ბევრი შავი დღე ნახა საქართველომ, მაგრამ მეცხრამეტე საუკუნემდე მაინც დამოუკიდებლად მოაღწია და შეეკავშირა რუსეთის თვითმპყრობელ სახემწიფოს. რუსეთის ხელში საქართველო თითქმის განადგურდა, მიუხედავად იმისა, რომ ვეროპოლ განათლებას დაეწყოფენით: მთელი ჩვენი ქვეყანა სულიერად და ნივთიერად რუსეთის მოხარკე იყო, რუსეთის ძალა-გავლენა იქამდე ძლიერი იყო, რომ არა თუ ჩვენი გადაგვარებული ნაწილი საზოგადოებისა, არამედ მდამიო ხალხიც-კი რუსის ჩრდილით იოხებდა გულს: ჩვენი დემოკრატიის საუკეთესო შეიღწეა საერთოდ რუსეთის ბედნიერებაზე უფრო მეტს ფიქრობდნ, ვიდრე კერძოთ საქართველოს სახემწიფოებრიობაზე. ქართველი ხალხის რჩეული შეიღწეა რუსეთის განძლიერებას ეწირებოდნ მსხვერპლად, მაგრამ ამით მაინც ქართველი ხალხის ცხოვრებაზე რუსთა ბობოლა მოხელენი არას ფიქრობდნ: ჩვენს მიწა-წყალზე რუსის გლეხებს ასახლებდნ, მაშინ როდესაც თვით ჩვენს ხალხს უჭირდა მიწა-წყალი, ეკლესიები გადაგვარებულ—რუსის აგენტ-მღვდლებით აავსეს, სკოლაში ჩვენი ენა შეიზღუდა, სასამართლოში რუსული ენით სწარმოებდა სამართალი და ჩვენს მუშა-გლეხობას, რუსულის არა მცოდნე ქართველ ხალხს, უვიცი თარჯიმანი-მოსამრთლენი აწამებდნ სულიერად... ერთი სიტყვით, ქართველი და საქართველო უარყოფილი იყო, რუსეთის მონად შექმნილი.

თეატრილი
სამშობლოს
მეგობარი

მხსდა რუქეთის დიდი რევოლიუცია. რუსეთის მორჩილი ყველა ერი თავისთვის გავიდა ცალკე საკუთარი ოჯახის მოსაწყობად. საქართველო მაინც თვისი დემოკრატიის სახით რუსეთის საერთო ფერხულში იყო ჩაბმული. ბოლოს, როდესაც რუსეთი საერთო არეულობამ მოიცვა, შეთქმნა ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებელი რესპუბლიკა სახელით, საქმით-კი მთელი ქართველი ომისა და რევოლიუციისა, ქართველ ხალხს ატყდებოდა თავს. თავგადასარჩენად ერთი გზა იყო, რომელზედაც დიდხანია მივუთითებდით: ეს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შექმნა. და, ვაჰა, რომ ეს საქმე ითავებს ჩვენი დემოკრატიის ბელადებმა.

საქართველომ თვისი საკუთარი ცხოვრებით უნდა იცხოვროს, რომ უფრო ჩქარა განამტკიცოს დემოკრატიული აზრები ყველა მეზობელთ შორის უფრო, ადვილად შევიდეს საერთაშორისო ძმურ ოჯახში, თავისი ზნე-ჩვეულების შესაფერი კანონმდებლობა და სულიერ განვითარების პირობები თვითონ შექმნას, რომ უფრო ბუნებრივად მოემზადოს კაცობრიობის ტკბილ სამეფოში—სოციალიზმის სამთავროში შესასვლელად.

ვინ გამოაცხადა საქართველოს დამოუკიდებლობა? საქართველოს დემოკრატიამ და ამიტომაც ჩვენს სახემწიფო წყობილებას საფუძვლად დაედგა დემოკრატიული დედა-აზრი.

რას ნიშნავს დემოკრატიული?

ეს არის ხალხური, ხალხისაგან შექმნილი, ხალხის ძალებით ჩასახულ-აღორძინებული. დღეს საქართველო მხოლოდ ერთი წოდების ხალხისაგან შესდგება: თავადაზნაურობა, გლეხობა, ვაჭარ-მრეწველნი. სასულიერო წოდება და სხ. მხოლოდ ერთი წოდებაა: თავისუფალ საქართველოს თანასწორ-უფლებიანი მოქალაქე, ეროვნების, სარწმუნოების და სქესის განურჩევლად. მთავრობა თვით ხალხის შვილებისგან შესდგება პარტიულობის განურჩევლად, და ესეც უდიდესი წინდია ჩვენი წინსვლისა, ხოლო ჩვენი ქვეყანა რომ უფრო ჩქარის სამართლიანის ნაბიჯით დაწინაურდეს, ამიტომ ქვეყნის მართვას საფუძვლად ედება რესპუბლიკანური წესი.

რა არის რესპუბლიკანური ანუ რესპუბლიკა?

ეს არის ისეთი წესი მართვა გამეგობისა, როდესაც მთელი ხილხი განაგებს სამეფოს თვისი რჩეულ წარმომადგენლების სახით. კანონებს თვით ხალხი გამოსცემს და თვის ცხოვრებას ისე მოაწესრიგებს, როგორც მას მოუხდება.

სხვანაირად რომ ვსთქვათ, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა ნიშნავს—საქართველოს ხალხურ სახელმწიფოს.

რას ნიშნავს თავისუფალ-დამოუკიდებელი?

ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენი საკუთარი ყოფაცხოვრების მომწესრიგებელნი საკუთარს ოჯახში—ჩვენს სამშობლო საქართველოში თვითონ ჩვენ ვიქნებით.— არავინ ბატონი. არავინ მჩაგვრელი არ გვყოფილება, ჩვენ არავის არას წავედავებით და თუ ვინმე ჩვენს მიწა-წყალს და სახემწიფოს წამოეტანა—ყველანი, ადვსდგე-

ბით, როგორც ერთი კაცი, თავისუფლებით, სამშობლოსათვის და საკუთარ უფლების დასაცავად.

მაგრამ როდის გაიმარჯვებს ჩვენი სამშობლოს თავისუფლება?

როდესაც ყველა თავის მოვალეობას სამშობლოს წინაშე პირნათლად შეასრულებს. არასოდეს ისეთი დიდი მოვალეობა არ გვდგამია თავს, როგორც დღეს. დღემ დის თუ მხოლოდ სხვები „ზრუნავდნენ“ ჩვენზე, დღეს თვითონ ჩვენ უნდა ვიზრუნოთ ჩვენი ცხოვრების დასაწინაურებლად ყოველმა თვის დარგში: მიწის მშრომელმა გააბარაქიანოს თვისი ნამუშევარი, ვაჭარ-მრეწველმა გზა გაუხსნას ვაჭრობა-ერეწველობას, სხვა და სხვა სამრეწველოს—შაქრის, ქსოვილების, ტყავეულობის ქაღალდის, რკინეულობის და სხ, დამუშავებას, ჯარის კაცმა—სამშობლოს საზღვრების დაცვას, მილიციამ წესიერების დამყარება, მოხელემ—მოვალეობის მტკიცეთ შესრულებას, დედამ ღირსეულ შვილთა აღზდას, ახალმა თაობამ მეცნიერების დაწაფებას.

მაშ გაუმარჯოს თავისუფალ დამოუკიდებელ საქართველოს ხალხურ სახემწიფოს, ანუ საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას.

ვისთვის არის ყველაზე უფრო საჭირო და სასარგებლო ასეთი სახემწიფო?

შენთვის, შენთვის ჩემო მრავალ ტანჯულ სოფლის მიწისმშრომელი, ქალაქის მუშავ, საშუალო მოხელე, საქართველოს ყველა ერთგული შვილი. მაშ ზურგი გაუმაგრე ამ შენს სახემწიფოს შენდა საკეთილდღეოდ, იოსებ არიმათიელი

ნოე უორდანიანი—სოციალდემოკრატიული პარტიის ბელადი, რომელმაც 1918 წ. მაისის 26 სასახლეში ეროვნული ყრილობა გახსნა და საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი წაიკითხა.

საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი

„მრავალ საუკუნეთა განმავლობაში საქართველო არსებობდა, როგორც დამოუკიდებელი და თავისუფალი სახელმწიფო.

„მეთვრამეტე საუკუნის დასასრულს ყოველ მხრით მტრისაგან შევიწროვებული საქართველო თვის ნებით შეუერთდა რუსეთს იმ პირობით, რომ რუსეთი ვალდებული იყო საქართველო გარეშე მტრისაგან დაეცვა.

„რუსეთის დიდის რევოლუციის მსვლელობამ რუსეთში ისეთი შინაგანი წყობილება შექმნა, რომ მთელი საომარი ფრონტი სრულიად დაიშალა და რუსის ჯარმაც დაუტევა ამიერკავკასია.

„დარჩნენ რა თავისი ძალღონის ამარად, საქართველომ და მასთან ერთად ამიერკავკასიამ თვით იღვეს თავს საკუთარი საქმეების გაძლოლა და პატრონობა და შესაფერი ორგანოებიც შექმნეს; მაგრამ გარეშე ძალთა ზედგავლენამიერკავკასიის ერთა შემაერთებელი კავშირი დაირღვა და მით ამიერკავკასიის პოლიტიკური მთლიანობაც დაიშალა.

„ქართველი ერის დღევანდელი დღევანდელი მდგომარეობა აუცილებლად მოითხოვს, რომ საქართველომ საკუთარი სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია შექმნას, მისი საშუალებით გარეშე ძალის მწერ დაპყრობისაგან თავი გადაიჩინოს და დამოუკიდებელ განვითარების მტკიცე საფუძველი ააგოს.

„ამისდა თანახმად საქართველოს ეროვნული ყრილობის მიერ არჩეული საბჭო დღეს საყოველთაოდ აცხადებს:

1) ამიერიდან საქართველოს ხალხი უფლებათა მატარებელია და საქართველო სრულუფლებიანი დამოუკიდებელი სახელმწიფოა.

2) დამოუკიდებელი საქართველოს პოლიტიკური ფორმა — დემოკრატიული რესპუბლიკაა.

3) საერთაშორ. სო. ომბიანობაში საქართველო მუდმივი ნეიტრალური სახელმწიფოა.

4 საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკას სურს საერთაშორისო. ურთიერთობის ყველა წევრთან კეთილმეზობლური განწყობილება დაამყაროს, განსაკუთრებით კი მოსახლდვრე სახლმწიფოებთან და ერებთან.

5) საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა თავის საზღვრებში თანასწორად უზრუნველყოფს ყველა მოქალაქის სამოქალაო და პოლიტიკურ უფლებებს განურჩევლად ეროვნებისა, სარწმუნოებისა, სოციალურ მდგომარეობისა და სქესისა.

6) საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა განვითარების თავისუფალ ასპარეზს გაუხსნის მის ტერიტორიაზე მოსახლე ყველა ერს.

7) დამფუძნებელ კრების მოწვევამდე მთელის საქართველოს მართვა-გამგეობის საქმეს უნდვება ეროვნული საბჭო, შევსებული იქნება ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლებით, და დროებითი მთავრობა პასუხისმგებელია საბჭოს წინაშე“.

სიძღარი

ზამთარმა შაუბრალემა ცინულის ლიბო ჩაყარა, ურცხვი ზამთარი დათრგუნა, მანისა ვარდით გვანარა. ბარი მთას უძღვის სალამსა, კავკასმა თავი დახარა, მთის სამურმა ნიავმაქედღი გადინარხარა.

აღარ ისვენებს ბუღბული გალობს სახლს ჭერს აპყარა; ამტვერებული მთა-ბარი ქუქუნა წვიმამ გაბანა.

ყინვსგან დაკრუნჩხილება ზამთარმა ჭერი აპყარა, გაქვექცა, ხართბს ზაფხული; გჯდა-ნაბალი დაპყარა, — ყინულის მეფე ზამთარი განდა ზაფხულის მასხარა!..

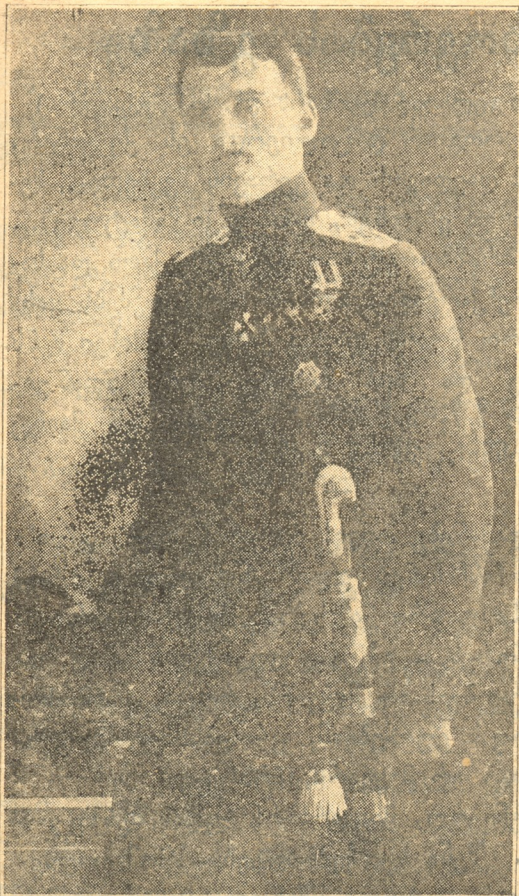
ვასო აფციაური

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სამშობლოს ზვარაკნი

კაპიტ. სიმონ იობისძე შავგულიძე.

პრაპ. დავით ვანიძე

პორ. აბეს. ერ. ხარაიძე

კაპიტან სიმონის სსძვნას

არ დაგაფრქვევ შე შენ ტრეშლებს
უსიტყვებლას, შაწეხილას,
თუბრა გული ვეღარ ათმუნს
გრძობას ჩემში ჩაჩხენილს!

ვით იტროს თვალმა ჩემმა?
ვით იტროს გმირი ქრთის
ვინც ემბღემდ უნდა დარჩეს,
და სიმბოლოდ მომეფადის!..

კაპ ინი შაკ. დოლიძე
ზაირა

გათოვის გვირაბი

საქართველო 1918წელს მარტის 31 ბათუმზე გაი-
სალაშქრებლად ნაშუადღევის სუთი საათიდან ელოდა
მტერს. ქართველობამ იცოდა ეს ამბავი და მის დასა-
ცავად აღრვევ გაჭზავნა იქიტვენ თავისი რჩეული შვი-
ლები: ბათუმის ციხე-სიმაგრეებს კარგად იცავდა ქარ-
თველილაშქარი, მაგრამ ანარჩის ციხის სიმაგრეს სულ
სხვა დარაჯი ჰყავდა. შავგულიძე, დოლიძე, ხარაიძე და
ვანიძე. ვეფხეებივით უდგნენ ჯარს სათავეში იარღით
ხელში; გადასტყეროდნენ სიმაგრიდან მტერს და მტერ-
თან მტრულად შესახვედრად გამზადებულნი, ვით არწი-
ვნი, თვალს აღვენებდნენ საყვარელ ბათუმის მაჯის ცე-
მას. თვით შავგულიძემ, როცა სამხედრო ვეზირმა გეგე-
აკკორმა იგი ციხის უფროსად დანიშნა და გასაღები ჩაა-
ბარა — შენ იცი და ამ გასაღებმაო შავგულიძემ უპასუ-
ხა. ამ ციხის კარებში თავ ცოცხალი არავის შემოვუ-
შვებო. და შემდეგ, როცა ოთხმა ამხანაგმა ციხეში ერ-
თად თავი შეიყარა, ერთიმეორეს შეფიცეს: სანამ მტერი
საქართველოს ბათუმით მკერდში ლახვარს ჩასცემდეს,
უმალ ჩვენი სიცოცხლე გაჰქრებაო.

დასალამოქამადა. ბათუმის კვკლუტ ბუნებას სეე-
დის ბურუსი მოუფინა. ჩამვალი მზის კაშკაშა სხივები
გაჰქრა მწუხრის ბინ -ბუნდში და მიითვლიდა. სიბნელემ
მოიცვა გარემო. კამკამა ზღვის ზედა-პირი ავადმყოფსა-

ვით შეირბა ღამეში და დაჭრილ ლომივით დაიწყო ქე-
ნეშა-ღრიალი.

დრო არ ითმენდა დრო ვადიოდა. მტერი საიე-
რიშოდ ემზადებოდა. ნაშუაღამევის ორ საათზე პირ-
ველად მტერმა გაისროლა თოფი. ამას მოჰყვა ყველა
სიმაგრებიდან თობების გრიალი და მთელი ბათუმის სიფ-
რცე ტყვია წაბლის ცეცხლით განთდა. ქალაქი საშინ-
ლად აზნაზარდა. ყველგან ბევრს ისროდა მტერი, მაგ-
რამ მეტი ტყვია ანარჩის ციხეს ეცემოდა; როგორც ქა-
ლაქის პირველ მაღალსიმაგრეს. ჩვენი გმ. რები მიზაკუ-
რად იდგენ თავიანთ ალაგს და ცეცხლში გახვეულნი მხედ-
რებთან ერთად ტყვიის მფრქვეველით უშიშრად აყრი-
დენ მტერს ტყვიას აჰა, ერთი გამოაკლდა ოთხს. პრაპორ-
ჩიკი ვანიძე პირველად დაეცა მკვდარი. მისი უკანასკნე-
ლი სიტყვა იყო, სამშობლოსთვისო! — მეორე ალაგას
პრაპო. ხარაიძეს სულ გაუწვდა ჯარი. ცოცხლების ალაგს
მკვდრების სრო დადგა, მაგრამ იგი მაინც იბრძვის. აჰა,
ბედმა უმუხთლა გმირს. დაიჭრა გვერდში. ტრილობას
კი . რხვევს: არ არის დრო ტრილობის შეკვრის. — თვი-
თეუი წუთი ძვირფასია სამშობლოსათვის. ან რად მორ-
ჩეს? იმას სიცოცხლე. არ უნდა, ოღონდ სამშობლო დარ-
ჩეს. იმან იბრძოლა, ვიდრე არ დაიცალა სისხლისაგან
და სანამ ოსმალის ხელით ნასროლმა ყუმბარამ მოწა-
მებრივად არ დაჰგლიჯა იგი. აჰა, მკვდრებს მესამე გმი-
რიც მიჰყვა. კაპიტანი დოლიძე დაეცა. ტყვიამ გულში

გაუარა. დაიკალა ანარჩის ციხე მეტროპოლიტანს. ყველა მხედრები და უფროსები დარჩა მარტო, კაპიტანი შავგულიძე. შეფიცულნი ამხანაგები აღარა ჰყავს გმირს. აღარც ჯარი ჰყავს. მაშინ ის გაასკეცებლი სიმამაცით, მკვეთრისა და რიხიანის ხმით გამორბის ანარჩის კარებთან, ვით საზღაპრო გმირი, გოლიათი და მას სდარაჯობს, იცავს. თანაც სიკვდილის ქარცეცხლში მიცემული. შტაბიდან მათველჯარს ელოდება. ელოდება, არა თავისათვის, ანარჩისათვის. მაგრამ პირდაპირი მათუღი ციხიდან შტაბამდის დაზიანებულია. არ მუშაობს შტაბმა არ იცის სადარის გაჭირვები. საითკენ უნდა მაველი ჯარი. შავგულიძე იბრძვის, გააფრებული ომობს მაგრამ ბოლოს ვერ აუღის მოზღვავებულ მტერსა პირველად ამ ჯოჯგნეთურ განკითხვაში ის ფეხში იჭრება. იგი გრძნობს კრილობას, მაგრამ მაინც განაგრძობს ბრძოლას. დიდ-ხანს იომა მან თითქმის გათენებამდის გაუმკლავდებ მტერს. ბობოს შეატყო მტერმა ტყვიების ხმაზე ანარჩის სისუსტე და იერიშით შემოვიდა. დაგვრჩიო, შესძახეს კაპიტანსა. გიაურებო, მკვლარი დაგვრჩებით, მხოლოდ მკვლარი, არა ცოცხალიო, შესძახებს ოსმალოებს. ერთს კიდევ გადააბრუნებს ტყვიის მფრქვეველს, ერთხელ—კიდევ დაჰკაფავს ციხის კარებიდან შემოვარდნილ მტერს და მერე ვიდაც უკანიდან ცხელი ტყვიით შეუბლს უპობს... ამით ბათუმის ბედიც სწყდება.

ასე ჩამაცურად დაიხლო საქართველოსთვის თავდადებული ოთხი გმირი: დოლიძე, ხარაიძე, ვანიძე და შავგულიძე. დიახ, ისინიც დაეცნენ და მტერმაც ჩაიბარა ბათუმი.

რამდენიმე დღის შემდეგ ოსმალოს მთავრობის ნებართვით გათხრილ იქნა სამო საფლავი. მამაპაპათა სამარემ მოწიწებით მიიბარა უკვდავი გმირნი-მშობელმა მიწამ მიიღო ისინი თავის სავანეში და სამუდამოდ ჩაიხუტა...

ვავანი ფურცხვანიძე.

რომლის ლანდი... რომლის სიხვე!

სსივებ ჩამქრალი, დასეტყვილი ჟამთა ზმანებით, ცხოვრების ველზე განწირულად დავიარებ. მწუხარებს გული სიყვარულის დაგვიანებით და სულს ეუფლის ტკივილები და იარები...

მზე აღარ მშეობს, ჟამთ სადავე ხელთ გამივარდა... განუღდა ცეცხლი. დამის მკედრზე ჟინით ნანთები. დაღეწილ სარკმელს მაცდურობის ფარდა მიფარდა, და ეწუხარებას, სიყვადურის, თაღსით ფირთვები...

დნება სანთელი, ბნელ სივრცეში განსაღებული, და სტირის გული: ვერ შევძელი ვერ დავაჩემე, სიღნაღის ფრთებით რტუტკება სსივთა კრებუდი, და დავაღ თბლიდ როგორც ლანდი. როგორც სიხუმი...

ნ. ზენობნიელი.

ცხოვრების გზაზე

(ძღვნათ გულითად მეგობარს ვრ. საქარიქელს)

ო, როგორ დაცალიერდა ეს ქვეყანა!.. დღე-ღამ დავდივარ და ვერავის შევხვდი... მეგობრები დაემალნენ, მათაც კი მიმატოვეს!.. უუუ... ბრახმორცულათ გაჰკვივის ქარი და საღდაც მიეჩქარება... აღბათ ისიც დაეცემს ვისმეს... ერთ წუთას დადევ ქარო, შემისვი შცნს ფრთებზე და თან მატარე... მეც შენთან ვიქროლებ, მეც შენთან... იქნებ მაშინ მაინც ვნახო ვინმე!.. მაშინ მაინც!..

— დამანებე თავი! რა არის რომ ერთსა და იმავეს ჩამჩინებ მუდამ?! ნუ თუ არ იცი რომ მე ჩემი საკუთარი აზრცა მაქვს!—უყვიროდა ერთი მეორეს... ეჰ, წავიდე აქედან... აქ რაღაც ძალობაა! არ მიყვარს, როცა აღამიანის ნების ყოფას ეურჩებიან, ფრთებს არ აშლევინებენ მას... არ მიყვარს, არა!..

— მშვენიერო, მიყვარხარ! მუდამ შენზე ვოცნებობ... შენა ხარ ჩემი ხატება... სამლოცველო! ჩემი სიყვარული წმინდაა ისე, როგორც თეთრი ტალღა! ეფიცებოდა ვაჟი ქალს და ზღვის-საკენ იშვერდა ხელს... ქალი კ' გრძნობათა ქსელში გაბმულიყო... უსიტყვოთ მიყრდნობოდა თავის საყვარელს...

ცელქი ტალღები კი მხიარულათ თამაშობდნენ ზღვის პირზე... მათ თითქოს ესმოათ შეყვარებულთა ფიცი და სიცილს აყრიდნენ... ხარხარებდნენ... ისინი კი უკვე დამთვრალიყვნენ ალერსით...

— მშვიდობით, მშვენიერო! ხვალ ამ დროს ისევ აქ დაიცდი!— შემომგმა.

— კარგი, კარგი! მიუგო მეორემ და ერთ მანეთს განშორდნენ...

ო, რა ცბიერებით დამ ცდურობითა სავესე ეს ქვეყანა!.. წამიყვანეთ აქედან, წამიყვანეთ

მე ისე უნდა მოვეწყო და მოვირთო, რომ ქვეყანა შემომნატროდეს... ყველას თვალი ჩემკენ რჩებოდეს!

— არა, არა! როგორ შეიძლება ყოველ დღე ახლების ყიდვა! შენ ისედაც კარგა მოწყობილი ხარ! აბა ვინ დადის შენზე მდიდრულათ?

—რაგბსა ჩმახავ... ჩემი სურვილი ასეა მო-
რჩა და გააავდა! არ იყადი და მერე მე
ვიცი! ბრაზმორეულათ უყვიროდა ცოლი
ქმარს.

—დამაცადე, სული ნუ ამომხადე! ხვალ
კიდევ დავაგირავებ უკანასკნელ სახლს და
კმაყოფილებ შენს სურვილს, ოღონდ გული
დამშვიდე...

—ო, ასე ჩემო კარგო! შენთვისაც სახე-
ლია, რომ შენს ცოლზე ყველას თვალი დარჩება
ეს რა მესმის? ხა, ხა, ხა, ხაა, ... რა სათამა-
შო ბურთი ხარ, ადამიანი?..

—
ეხლა კი მშვიდობით! არ მინდა ხარ, არა!
გესმის?— ეუბნებოდა ვაჟი ქალს...

—მაშ რათ მეფიცებოდი! რათ მეუბნე-
ბოდი, რომ შენი სიყვარული წმინდა იქნებო-
და ზღვის ტალღასვით!.. რომ შენ არასოდეს
არ მიღალატებ!..

—შენ კიდევ შენსას გაიძახი... არ გესმის
შენ არ მინდა ხარ, არა, მეუკვე ავხსენი შენში
ამოცანა, რომლის ახსნასაც დიდი ხანია ვცდი-
ლობდი!.. დღეიდან შენ მეტი ხარ ჩემთვის...
წადი, გამშორდი!..

—ვაი შეგინებულო ნამუსო... მოტყუებ-
ბულო ჩემო თავო... რას წარმოადგენ ეხლა
რას?— ქვითინებდა უბედური ქალი.

ხა, ხა, ხა!.. რა საბრალონი, რა გულუ-
ბრყვილონი არიან ადამიანები!..

ეჰ, ნეტავი შენა რომ ხანდისხან მანდ აფ-
რინდები ხოლმე და მზის სხივებს ეარშიყები; მე
კი ქიანქველასავით დავლოდავ მიწაზე! შეგძახე
ცაში მონაგარდე ქარს...

ო, როგორ ნაღვლიანათ დუდუნებს ეს
ზღვა!... აღბათ ესეც უკმაყოფილოა... ესეც
უჩივის ვისმეს!..

ჩემი გული უძირო ზღვაა! მასში მრავალი
განძია დამარხული... ის მეტად ურჩი და დაუ-
ნლობელია!.. მხოლოდ შენ ერთმა დაიმორჩილე
ეს და შენს ასურვილზე ათამაშე! ეფიცებოდა
თავის სატრფოს მგოსანი.

—მე სამარადისო ლექსებს გიძღვნი და სამა-
რადისო იქნება სიყვარული ჩვენი! ადევლებით
ჩასძახოდი ის და კოცნის ცეცხლით ენთებოდა.

—მეც მუდამ მეყვარები... მუდამ!.. ძლივს
ლულულულებდა ქალი და შეტის გრძნობით მოე-

რალი ცახცახებდა. ხა, ხა, ხა, საბრალონი უკმაყოფილონი!
რათ არ იცი რომ სიყვარული წარმავალია...
რათ არ იცი, რომ ყოველივე ჰქრება, და მხო-
ლოდ მოგონება რჩება მისი!..

—უ უ!.. აცივდა კიდევ! გაურკვეველი
სიბნელე მოეფინა ქვეყანას... მითხარი დასაფ-
ლეთო, სად არის ჩემი მზე, წელან რომ ოქროს
ფერ ტანსაცმელით გამშვენებდა?!.. რა უყავი,
სად დამარხე, სად?...
ეჰ, არსით პასუხი!..

ო, როგორ ცივა, როგორ ბნელა ირგე-
ლივ!.. წავიდე... ისევ დავიძინო... იქნებ ძილში
მაინც დავისვენო!..

ლ. ძიძიგური

ნიკ. სულხანიშვილი კ. ფოცხვერაშვილი
მათი ერთგულ კონცერტების გამო

რა უწოდო?!?

რა უწოდო მე იმ მებრძოლს,
რომელს ჰბურავს ეხლავ შიში?—
არაფერი; მხოლოდ ვიტყვი:
„ამოვარდა მისი ჯიში“!

ვაშა იმას, რომელსაც
აღუმართავს მადლა ხმალი
და ბრძოლისკენ უქერია—
წასასვლელად მუდამ თვალი!

შიშით ქიხში არა კვდება,
ტოლებისა სამარცხვინოთ
და მებრძოლ ძმებს მოუწოდებს:
„მო სამშობლო აღვადგინოთ!..“

აბა ძმებო, არ შეშინდეთ,
გადირბინეთ მინდორ-ველი;
შეუტიეთ მოსისხლე მტერს
და დაეციო ტყუია ცხელი!

გაუგმირეთ გესლით სავე
არამზადს შავი გული
და ისხენით ტურფა მხარე,
არ ლასტოვოთ კვლავ ტანჯული!..
ა. გაწაძე.

საქართველოს მამის

გაზაფხულმა ფრთა გაშალა, აბიბინდა მწვანე მდელო,
საქართველოც მკვდრებით აღსდგა, გავიტანეთ დიდი
ლელო!..
ის აღსრულდა, რასაც მარად შენატროდა ჩვენი გული,
რასაც ტკბილის ოცნებითა შეხაროდა ვნებით კრული.
დღეს ზეიშობს ნაწაჲები ქართლოსის ძე, ხარობს, სტკებმა,
მრწამს მე მისი სიდიადე, მის სამშობლოც არ მოკვდება!..
დ. გაბრუაშვილი.

საქართველოს

იხიემე, გულით გახარებულმა,
იყვავილე, ამ ხნის ტანჯულ-გვემულმა.
აყვავე გულში ნაზი იები,
მოაფინე შვება, მზისა სხივები.
გახაჩე შენი არე-მიღამო,
რო მტერმაც, სთქვას: მინდა გულით
გიწამო.
მთკილოცავ სულით, გულით აღდგომას!
გზლა ვარჩევ ცაში ფრენას, აქ დგომას...
გოგი კვაცხუთელი

კარლო ჩხეიძე — საქართველოს რესპუბლიკის პარლამენტის (ეროვნულ საბჭოს) თავმჯდომარედ არჩეული.

306 მიხედავს?!...

სტირის... გოდებს ქართლის დედა, შიარს მკვეჩქეას მწეხრას ს რ ა,
უღირს მტრისგან ითელება საქართველოს შიარ და ბარა...
კახი აჩ სხანს... ის შიარ დრისკენ გაკზბის თეას დასაფრად,
ახანია შინ მოუხმობს თევის შიკლებს დასამადად...

სააკაძე მტერს ნებდება... თევის ხელით იერის ახვარს,
ქეთევანი მწარეო მოთქამს თეას ქვეყნის საქმეს წამხდარს...
სტირის, გოდებს ქართლის დედა, ცრემლთა ზღვაში ახჩხობს თეალებს,
ვინ მიხედავს იმ წამებულს, უურს ვინ ათხობს განაწვადებს?..

კოსტა მაჩაველი
ცნობილი ს.-დ. პარტიული
მუშაკი ცხინვალის ამბოხების
დროს დაღუპული

ლ. ფავლენიშვილი

გიორგი ზ მაჩაველი
ცნობილი პოლიტიკური მოღვაწე,
1905 წ. წითელი რაზმის მეთაური,
გორის მაზრის კომისარი, ცხინვა-
ლის ამბოხების დროს დაღუპული.

რევაზ ლ. ფავლენიშვილი (1864—1918) თვალსა-
ჩინო ბელესტრისტი, მოთხრობა-ამბავთა მწერალი, ქარ-
თულ ჟურნალ-გაზეთების თანამშრომელი. ცნობილია
მისი მოთხრობები: „მოკვებულ“, „გიორგი ქილე-
ხსაშვილი“, „ამინდამაც ჩვენზე მოიცალა?“, „არ ვიზამ,
არა!“, „თავადი ცეცხლაშვილი“ და სხ. ზოგი მისი
მოთხრობა გარჩეულია, თითო-ორთა რუსულათ თარ-
გმნილი მისი მოთხრობები დაბეჭდილია; „ივერია, -ში,
„მოამბე“—ში და სწერდა სხვა და სხვა ფსევდონიმე-
ბით: რ. ერედველი, რაე და ფარი, კვიმატი, ვინც გგო-
ნივართ ის არავარ და სხ. სახელებით. ძველად მონა-
წილეობდა სცენაზედაც. თვით ნასწავლ-განვითარე-
ბული იყო ღარიბად სცოვრობდა. გარდაც. წელს. ქარ-
თულ მწერლობის წინაშე ამაგი მიუძღვის. უფრო ვრ-
ცელ წერილს შემდეგში ვუძღვნი.

რევაზ ფავლენიშვილი

ლხრომს

კელა სიკვდილი, კელავ ცრემლები,
 კელავ ვაება ხმა საზარი,
 არ შორდება ჩვენს სამშობლოს
 ოხვრა, კვნესა, გლოვის ზარი!
 ეს ცხოვრება ცეცხლი არის,
 სიკვდილი-კი მისი კერა.
 ვინც მოვიდეს მას ვერ ასცდეს,
 და შეიქმნეს მათი წერა.
 მაშ რას გლოვობ, რას წუწუნებ
 გადვიხადოთ ბარემ ვალი—
 ჭირი მაშინ შემსუბუქდეს,
 თუ გმირულათ გასკვრეტს თვალი.
 იალბუზის მოის მწვერვალზე
 გესმით ბრძოლის ბუკნალარა?
 წინაპართა ხმა-ყივილი,
 ბანს რომ აძლევს მთა ქალარა?
 მოგიწოდებთ, იქ მიხვიდეთ,
 მტერს რომ ებრძვის ამირანი,
 იქ მიხვდით, სადაც გმირებს
 თავს დასჩხავის ყვავ ყორანი!
 და სამშობლოს განსაცდელი
 ააცდინოთ ყველამ ერთად:
 იქნებ მაშინ გონს მოხვიდეთ
 და იწამოთ ღმერთი*) ღმერთად!..

მუშა მიხა ს. დევაძე

*) ნაგულისხმევია სამშობლო, როგორც უკვდავი სინამდვილე.

ვიქტორ მერაბისძე გამყრელიძე

30 წლის მოღვაწეობის შესრულების გამო. მისი სადღესასწაულო წარდგენა გაიმართება ივნისში

ქართველ მსახიობთა კავშირმა გადასწყვიტა მიმდინარე წლის ივნისში (ახალის სტილით) იღდესასწაულოს ოც დათი წლის თავსასცენო მოღვაწეობისა თვალსაჩინო ამხანაგის და წევრის ვიქტორ მერაბისძე გამყრელიძისა. მართალია დრო ეწლა მეტად რთული და მწვავე გვიდგას. კერძო პიროვნებათათვის ისე აღარა გვეცალია, მაგრამ მოჭირნახულის ამაგის დავიწყება არასდროს არ გვმართებს; მით უფრო ისეთი ჩემი და მორიდებული მოღვაწის, როგორც საყვარელი ვიქტორია საკმაოა გავიხსენოთ მის მიერ სცენაზე საუცხოოდ განსახიერებული თუნდა მხოლოდ ორი ქართველი ტიპი— სვიმონ ლიონიძე და ანანია, რომ ჩვენი გული მისდამი მადლობით აღვივოს იმ კეშმარტი. აღმათროვნებულ წუთებისათვის, რომლებიც მას განუცდევინებია ქარ-

თველ საზოგადოებისათვის და ჩვენ იმედი გვაქვს ეს საზოგადოება შეძლების დაგვარ გამოეხმაურება ჩვენს გამოძახილს.

ამისათვის ვთხოვთ 25 მაისამდე ახალის სტილით შეგვატყობინოთ თუ როგორ და რა სახით მიიღებთ მონაწილეობას საყვარელ და დამსახურებულ მსახიობის მადლობის გადახდაში.

თვით დღესასწაულის დღე, დრო და ალაგი თავის დროზე გამოცხადებული იქნება გაზეთში.

ყოველი შემოწირულება და წერილები მიიღება შემდგომის მისამართით: თბილისი, ქართული ქარვასლა, სასახლის ქუჩაზე, ქართველი მსახიობთა საპროფესიო კავშირის კანტორაში შალვა დადიანს.

ქართველ მსახიობთა კავშირის საბჭო.

იოსებ გედევანიშვილი — ასპანძის ასპარეზზე მომქმედ საქართველოს ჯარის სარდალი. ოსმალებთან უკანასკნელ შეტაკებაში დიდა სიმამაცე გამოიჩინა. ბრძოლაში ცხენი მოუკლეს. ებოძა პოლკოვნიკობა.

ალ. წუწუნავა — საქართველოს სახემწიფო თეატრის გამგე-მმართველად (კომისრად) მიწვეული.

ბედნიერი ქალი

დასასრული

მხარ. მდიდარი ქალია! თქვენ კი კარგი თამასუქი მიჩვენეთ.

ირინე. ჰა, ჰა, ჰა, თამასუქი! თამასუქი ტყუილი იყო. ის მე მომცა ფეთიანიძემ, რომ თმვის თავი თქვენ წინ ღარიბათ ეჩვენა და ამით თავი დამ მოეშორებინეთ. ან როგორ დაიჯერეთ, მიკვირს. ჩემ მამას ათას გროშის ნახვა ენატრებოდა და ათას თუმნებს მდიდარ ფეთიანიძეებს როგორ დაურიგებდა. ჰა, ჰა, ჰა, სრულებით ყმაწვილი ბრძანებულხართ! სრულებით ყმაწვილი ბრძანებულხართ.

მხარ. (იქით) მართლა, კინაღამ არ გავფიქვდი და ეს ლატაკი გომბიო არ შევირთე? ბედი რომ არ მქონოდა, ჩემი სიტუტუცე, დიდხანია დამღუპავდა.

ირინე. დიახ, კარგი იქნებოდა, რომ სოფიოს შერიგებიყავით, მაგრამ ერთი ეს არის ცუდი, რომ ფეთიანიძე ახირებული კაცია, სულ უარზე დგას, უბნაო, უსაქმო კაცს როგორ მივცე ქალიო, სოფიოც იმას უგდებს ყურს.

მხარ. საკვირველია საკვირველია, ღმერთმანი. ჯერ ესლა გავათავე სწავლა როდის უნდა მომესწრო ბინის შოვნა? აჰ ნეტავი ვნახო სოფიო და ყველაფერი ავუხსნა.

ირინე. არაფერი არ გამოვა. ფეთიანიძე საშინლად გაჯავრებულია და ცოფებს ჰყარს. იძახის ბამბაშვილმა როგორ გაბედა, როგორ აიღო ხელი ჩემი ქალისაგანაო, მე კაცი არ ვიქნები, თუ ღენერალს ან ნამესტნიკის ადიუტანტს არ შევრთე ჩემი ქალიო! სწორეთ ესე იძახის: სხვა არავინ მინდაო.

მხარ. აჰ, რა უყო! სოფიო რო ვნახო, მოვიტაცებ. აჰ ნეტავი ხელის განმართავი ვინმე მყვანდეს!

ირინე. დამენძლივეთ, რომ თუ მოვიწოდომე, სოფიო ამ დღეებში გატყვრება აქ და სადაც გინდა წამოგყვება.

მხარ. მაგას თუ მოახერხებთ, ჩემ ღმერთად ჩავთვლით და თქვენთვის მსხვერპლად ჩემ თავსაც არ დავზოგავ.

ირინე. მსხვერპლი საჭირო არ იქნებოდა,

დრო რო მქონოდა. აჰ, რომ იცდეთ, ბატონო, რამდენ ხათაბალაში ვარ გაბმული,

მხარ მიბძანეთ, ირინე ჰავლოვნაე, ახალ ჯვარ დაწერილებს რა ხათაბალა უნდა გქონდეთ.

ირინე. აი, ბატონო, რა ხათაბალა. ქორწილმა და სახლის მომართვამ დიდი ვალი დაგვადო. ორი კვირით ვიშოვეთ ფული, მაგრამ ავერ ორი კვირა გავიდა და არ ვიცი როგორ გადავიხადოთ ვალი. ჩემ ქმარს სამსახურში გაუქირეს საქმე და ფულს შოვნა საზრუნველათ დამრჩა მე. დღე და ღამ სულ იმის ფიქრში ვარ, თუ როგორ დავიხსნათ თავი სიტუხვილისაგან. ღმერთო! რა სკანდალი იქნება, სასამართლომდინ თუ მივიდა საქმე! (იქით) ახლა მგონია ხერხიანათ დავჯგე მახე.

მხარ. რას ბრძანებთ ბატონო, მაგისტანა უბრალო საქმემ როგორ შეგაწუხათ! თქვენ მე სოფიოს მრთავთ, მაგდნიერებთ, სიცოცხლეს მაძლევთ და მე არ უნდა დაგენმართო როცა ფულში საჭიროებთ! ეს რა საფაქრებელია, ეს რას ემგვანება! (იქით) სულერთია მაქანკალისთვის უნდა მიმეცა ფული! (ირინეს) რამდენი გნებავთ, მიბრძანეთ. ესლავ მოგართმევთ.

ირინე. სულ ასი თუმანი მმართებს. სადმე რო მასესხებინოთ, არასდროს ეს თქვენი სიკეთე არ დამავიწყდება, აბა მაშინ შექნება დრო თქვენი დაქორწინებისათვის.

მხარ. სესხება რა სათქმელია! სწორედ მეწყნება, თუ ფეშქეშად არ მიირთვით ჩემგან ეგ მცირე ფული. ესლავ მოგართმევთ. (გარბას)

სცენა 5

(სოფიო შემოდის მუთრე კარებიდან)

სოფ. მივარდება ირინეს და გადაჭკოცნის, ღაზარაკობს ადეფებით). მომილოცავს დუშკა, მომილოცავს. ნუ გგონიათ, რომ მე მამა! ავბ ვჯავრობდე შენზე. არა, სრულებითაც არა. შენც ხომ იცოდი, რომ მე სხვა მიყვარდა და ბამბაშვილსმამის ბრძანებით მიყვებოდი.

ირინე. აჰ, სოფიოჯან, რომ მცოდნოდა რომ თქვენში ნამდვილი სიყვარული, განა გაწყენინებდი, განა მივეთხოვებოდი შენ საყვარელს საქრმოს? მე ვიცი რომ გულში სხვა ვინმე გაზის და ყოველდღონისძიებას მოვიხმარ

საქართველო
საბჭოთაო ქვეყანა

რომ იმ სხვამ ციხეოვის.

სოფ. აჰ, ირინეჯან, ვიცი ვიხედავამბობ, მაგრამ ვაი, რომ ჩვენ ვეღარავინ შეგვეყრის. ირინე. მე შეგვეყრითსოფიო მხარგელაძესთან ამ დღეებში.

სოფ. არა, ის ისე გავაჯავრე უკანასკნელ დროს, ისე გადაჭრილად უთხარ უარი, რომ იმედი აღარ უნდა მქონდეს იმის სიყვარულზე.

ირინე რა სათქმელია! ერთხელ აღვზნებული სიყვარული ვანა ეგრე ჩქარა ჩაჰკრება! მე მილაპარაკნია კიდევ მხარგელაძესთან შენზედ და იმედიცა მაქვს, შენ გითხოვოს, თუ ორი-ოღჯერ კიდევ დაველაპარაკე, მაგრამ.

სოფ. მაგრან?

ირინე. მაგრამ ერთ ისეთ საქმეში ვარ გ ბ-თული, რომ სხვა აღარ ფრისათვის მცალიან.

სოფ. აჰ, მითხარ ირინეჯან, რა საქმეა; იქნება როგორმე დაგეხმარო.

ირინე. ვერ დამეხმარები, სოფიოჯან. ცუდი საქმეა.

სოფ. უეჭველად უნდა მითხრა, თორემ ჩვენ დები აღარ ვიქნებით ირინე.

ირინე, ჩვენ ბედნიერები არა ვართ, ჩემო სოფიო, ღარიბულად ვცხოვრობთ. ქორწილი ისათვის და სახლის შირველ გამართვისათვის ვალად ავიღეთ ასი თუმანი ორი კვირათ. მაგრამ აგერ ორი კვირა კიდევ გავიდა და ვეღარსაიდან ფული ვერ გვიშოვია, რომ ვალი გადავიხადოთ. ქმარა სულ სამსახურშია და ჩვენი თავის დახსნა ბიბრობისაგან საზრუნველად დამრჩენია მარტო მე. აჰ, რა სკნდალი იქნება სასამართლომდინ თუ მივიდა საქვე.

სოფ. ღმერთმა მაგაზე მეტა საზრუნველი ნუ მოგცეს! აი დაო, რისთვის მინდა ეს ჩემი ნივთეულობა (უჩვენებს ხელს სხათსე, ბრასლეტსე, სეფურსე და სხვა) თუ არ შენთვის? შენ არ მათხოვებ, შენ არ მამბედნიერებ?

ირინე. აჰ, მადლობელი ვარ, სოფიოჯან, ამს დავაგირავებ ერთი ორი კვირით და მერე უკან გამოვიყიდი და უკან დავიბრუნებ. მაგერს ჩქარა გადაგიხდი.

სოფიო რას ამბობ ირინეჯან, დებრუნება რას ქვიან! სახსოვრად მიჩუქებია. ჩემგან ხომ სახსოვრად ჩუქებული არაფერი გქონია აქამ-

დინ? ცოტა ოდენი ფული იქნება მაქვს, მაგრამ გამოვეყუო (გარბის) ირინე. რას ამბობ სოფიო! სად მიხვალ? სოფიო, სოფიო!

სცენა 9

ირინე და ბიჭი

(ბიჭს შემოაქვს ზაქეტა და აძლევს ირინეს.)

(ირინე ხსნის ზაქეტს და კითხულობს თავისთვის) ესეც მხარგელაძისაგან არის. ყოჩაღ, ყოჩაღ! ჩქარა უშოვნია. რას იწვრება? გიგზავნით ორმოც თუმანს, და დანარჩენსაც ამ დღეებში მოგართმევთო. თუნდა დანარჩენი არ იყოს, ესეც საქმაოა, რომ ცოტათ გავამხარულო ჩემი ქმარი. ძრეულ დაღონდა, უეცრად რომ გაიგო ჩემი სიღარიბე. საწყალს სულ ეგონა, რომ ათას ათას თუმნებს მოგუტან, მაგრამ ამის მაგიერ ფეშქაშათ მივართმევ ჩემ ბებრუხუნა დედას, მაგრამ მეშინიან არა იიტეხოსრა! (ფანჯარაში იხედება) აჰ, ნეტავი ჩქარა მოვიდეს, გავახარო, რომ ერთ დღეში, მარტო მხოლოდ ერთ დღეში ას თუმანზე მეტი მოვიგე. სამღურავებს ვეღარ ვაბედავს, რადგან თითონ თავის სასახურით და ქალადის თამაშობით ამოდენა ფულს ორ-სამ თვეშიაც ვერ მოიგებს. გერა დამემღურება, „ფულეები რათ გამოსტყუეო?! გამოსტყუე რა სათქმელია! მეტიც უნდა მოეცათ, მე რომ არ ვყოფილიყავ, მაქანკალს მეტსაც მისცემდენ.

სცენა 7

ირინე და ბამბაშვილი

(შემოდის ბამბაშვილი) თივისთვის. ცუდი რამ დამეპარებოდა, ისე გაჯავრებული ვიყავ, მაგრამ დამხვდა ჩემი ძველი ნაცნობი ბურნუთოვი და მნუგეშა: ქალის სიმღადრე ქკუაშია და ხერხშიაო, კვიანი ქალი მზითვიანზე მეტად გაგამდიდრებს და გასიამოვნებსო, ჩემი ირინე ხერხიანი ქალია, ძლიერ ხერხიანია და ამიტომაც ვურჩიდები, აღარ ეჯავრობ, თუმც მეტად მოშატუეულია. მაგრამ არაფერია, ამას იქით სხვას მოატყუილებს და მე ამით წაგებაში არ ვიქნები. მაგრამ თავს მამეთ დავიქერ ვითომ ეჯავრობ. ეს საჭიროა, რომ არ დამიბრიყოს და არ შეეჩვიოს ჩემ მოტყუებას.

ირინე (ისე ალაგებს ბარტმანში ფულს, რომ

ბაშა: შეიღმა ჩახოს)

ბაშა. ღვთის მადლით ფული გაგჩენია, ქალო! ქოხში გადასახლება საჭირო აღარ იქნება (თავისთვის) აი ხერხიანი ქალი! როგორც ვაუჯაყრდი, მაშინვე სქელი ასიგნაციება იშოვნა. მიკვირს კი საიდან! მაგრამ იქნება მესუმრებოდა, იქნება ფიქრობდა: მოდი გამოვცდი ჩემ ქპარსაო, დარბად ვჩვენებო.

ირანე. ნუ გგონია, რომ მე შემირთვე და გალატაკდი. მე ჩემთვის ყოველთვის ვიშოვნი სკვაოთ ფულს. იქნება ცაჩუქა კიდევცა, როცა გაჭირებაში იქნები, როცა ფული დაგაკლდება

ბაშა. საიდან ქალო? მე ქპარმა უნდა ვიცოდე, საიდან შეულობ ფულებს.

ირანე. თუ ღმერთი გწამს ნუ ჩვეიანობ, მე ყოველთვის ანგარიშს მოგართმევ ხოლმე, როგორც ვიშოვნი ფულს, იქნება შენც ისწავლო ჩემგან ხერხი და შენც გაყოჩაღდე.

ბაშა. ნუ მაწვალე, ირინე, მითხარ პირ და პირ შენი ქონების ამბავი! გეფურცები მე შენი გაცრცვა არ მინდა! რაც რამ მზითვევი გაქვს სულ შენ სახელობაზე დარჩეს. ქრისტეს მადლმა, ერთ მანეთისას არაფერს არ დაგაკლებ.

ირინე. ან ვ-ნ მოგცემს, რომ დააკლო. მართალს გეუბნები, რომ რაც მაცვია იმის მეტი არა მაქვსრა მზითვათ, მაგრამ ვმდიდრდები, ვავმდიდრდები და ვაგამდრდებ.

ბაშა. რა კომედიას თამაშობ, ქალო? მე არ გეხუმრები, თქვი და გაათავე.

ირინე. მაშ დამიგდე ყური. დღეს მე მოვიგე ორმოცი თუნიანი ფულად. ეს ნივთეულობა, რომელიც უეჭველია, ოცი ორმოცი თუნიანი ღირს. ამდენს ერთად ერთ დღეში შენ, მგონია ვერასდროს ვერ მოიგებდი, თუმცა ორმოცი წელიწადია მეტი ქპან წყვეტით ფულს ეძებ!

ბაშა. ნუ მაბრაზებ ქალო! აიხსენ პირ და პარ შენი ფოკუსები!

ირინე. დღეს დავბირდი შენ აღრინდელ საცოლეს სოფიოს და შენ მოქიშპეს მხაგულაძეს ერთმანეთთან შერიგებას. ამ დღეებში ვმართავ იათ ქორწილს. ამ შრომისათვის სანამ მაჩუქეს ეს ფული და ნივთები და სხვას ამოდენას კიდევ დამბირდნენ.

ბაშა. აჰ ირინე, ძლიერ, ხერხიანი მოქმედი ცუულხარ, მტრებს შერიგებინარ და ამისათვის პირიქით იმათთვის გამოგირთმევიო საჩუქარი.

ირანე. აჰ, ჩემო გულო, ნეტა ჩემთვის განათლება მოვცათ, აბა მაშინ გიჩვენებდი ჩემ ხერხს! მთელ ქალაქს ბატონათ გაგხდიდი.

ბაშა. ქლო, სულ ქკუადან ვიშლები, ვისაც გინდა დავენაძლევები, რომ ჯადოსანი ყოვილხ.

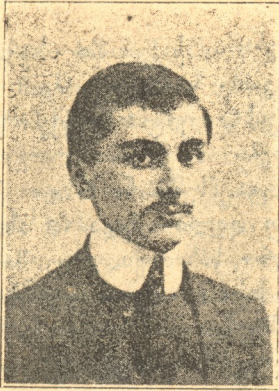
ირანე. განათლება, რომ მქონოდა, გავიცნობდი მაღალ საზოგადოებას, ღენერლებს და სხვა დიდ-კაცებს, გავგებდი იმათ ზნეს და ჩემებურად დავკრებდი. დღე და ღამ ეწვალეები. ძალია და მოსვენება არა გაქვს, დღე და ღამ ქალადს თამაშობ და კვირაში ძლივს ერთ-ორ თუმანს იგებ. ღირს მაგისათვის მაგდენი შრომა? გიშოვნიდი ისეთ ფულ-ფანტა, ცერცეტა მდ დარ ყოწვილ კაცებს, რომლებიც ისწავლიდნენ შენგან რაგვიანად თამაშობას და ამ სწავლისათვის ღირაეულად დაგაჯაოდობდენ. ღენერლებს რომ გავიცნობდი ინტენდანტსტეოში გადაგაყვანიებდი, ან პოლქს ჩაკაბარებინებდა. აბა მაშინ ვაკვლებოდა ოქროს მადნები! თორემ ეხლა... მარტო გამხმარ ცხვრებს ვკრექ, ვერ ვავმდიდრდებით. ვერ დავტკებებით ქალაქის ცხოვრებით.

ბაშა. აჰ, ირინე, წელანდელ უსიამოვნებისათვის მამატიე. იყავ ჩემი ბატონი, მიბრძანე და ყველაფერს აგისრულებ. განათლება მოინდობე? შიმშილითაც რომ ვკვდებოდე, უკანასკნელ გროშს შენ სწავლისათვის არ დავზოგავ, ოღონდ ქვეყანაში გამოხვიდე, დიდ-კაცებში გაერიო (ხელზე ჰკოცნის ირინეს) მაგრამ შიმშილით სიკვდილი რას მიქვიან! ომია იჯარებმა მარგუნეს სამ ათ სი თუნიანი, არაფერს არ უთხრა სამი ათას თუნიანზე მეტიც მომავალ შვილებსათვის ვინახავდი, მაგრამ თუ გავკვირდა დავხარჯოთ, არაფერია. მაგრამ ვისაც ამისთანა ცოლი ჰყავს ის არასოდეს გაჭირებაში არ უნდა იყოს, მილონი ღირს, მილონი! (ამ დროს კარებში შემოვა ირინეს დედა ბახჩებით და ზანდუკით)

ბაშა. (ცოტა საჩუქმას შემდეგ) მილ... დიახ ჩემი ცოლი ძლიერ ძვირად დამიჯდა.

ფარდა

ბ. თუმანიშვილი

კომპოზიტორი რევაზ გოგინაშვილი
ოპერა „ქრისტინე“-ს ავტორი

ოპერა „ქრისტინე“

ქართულ ორიგინალურ ოპერას, ქართველ მომღერალ-მუსიკოსთა კავშირის თაოსნობით, ძლივს ბედმა გაუღიმა. მაისის 21, 23 და 25 ქართულმა კლუბმა ხსენებულ კავშირის მეცადინეობით, წარმოადგინა ახალგაზრდა კომპოზიტორის რევაზ გოგინაშვილის პირველი ორიგინალური ოპერა „ქრისტინე“ ჩვენი სულმნათ ეგზონიშვილის მოთხრობისა და პ. ირეთელის პიესის თანახმად დაწერილი. მართალია, „ქართული ოპერის“ სახელით ამ ათი წლის წინად დაიდგა რაღაც, მაგრამ ის იყო თარგმნილი, უცხო მუსიკა, ხოლო შემდგომში, თუ ქართული იდგმებოდა რამე—ნაწყვეტები, ისიც იშვერითად. ამ ოპერამ-კი ერთბაშად ახალი სხივი შეაშუქა ჩვენს სამუსიკო ცხოვრებაში: ქართველი კომპოზიტორი, შინაარსი ქართულ-ხალხური, მუსიკა განსაკუთრებით ბოლო მოქმედებები ნამდვილი ჩვენი ეროვნული. ყოველივე ეს, დიდაც, რომ დიდი ყურადღების ღირსია. ქართველ მუსიკოს-მომღერალთა კავშირი, რომელიც ეს შვილიაღვე თვეა რაც დაარსდა დიდი შრომა დიდი შეხლა-შემოხლა დასჭირდა, ვიდრე ამ ოპერას მზის სინათლეს აჩვენებდა. აქვე საჭიროა მოვიხსენიოთ რომ ქართულმა კლუბმაც თვისი წვლილი არ დაზოგა ამ ოპერის დასადგმელად და განსაკუთრებით დიდი ღვაწლი დასდო ქართული კლუბის აწინდელ მამასახლისისა საბჭოს თავჯდომარემ ნიკ. გიორ. ქართველი-შვილმა, როგორც ლიტბარ-ხელმძღვანელმა.

როგორია მუსიკა?

იშვიათად მინახავს ოპერა, რომლის მუსიკა ასე ჩაქსოვებოდეს შინაარსსა და აღებულ აზრის განვითარებას. ერთის შეხედვით, პირველი ორი მოქმედების მუსიკა თითქო საესკებიტ ჩვენი მშობლიური არ არის არა ნამდვილი ეროვნულ-ხალხური მაგრამ ეს ერთი შეხედვით.

ყოველი მოქმედების დასაწყისშივე, ფარდის ახლამდე, მუსიკა გველაპარაკება, რას ვნახავთ. ავტორი ველი სურათი: მუსიკა რიხიანი; ქრო აყრილი, მაღალ ფარდოვანი, გალადებული! და ხუ თუ ასეთი არაა თვით ცხოვრება მარცხა დათიასი?—მართალია დარბი ხალხია, მაგრამ მათ სიამაყეს ჰმატებს თავისი მარჯვენა შრომის სიყვარული და ქრისტინე, რომელიც სოფლის თვალა და რომელსაც სხვა და სხვა სიმღერებით ამკობს სოფლის ახალგაზრდა. მეორე სურათი მიჯნუ რომბის ბადე. მიჯნურთა სულის კვეთების ქსელია: ნახი ქრისტინე და ლალი იასანი, ორივე ერთ ს გრძნობით გატაცებული... მუსიკაც მათთან ერთად ნაზობს,

ლაღობს და წან, თითქო რაღაც იქვე შეიპყრება... მუსიკა სამე სურათის ფარდა არ ახდრილა. არ იცით, სცენაზე რა ამბავია, მაგრამ უკვე მუსიკა კვენისის—სული აღამია ნისა, ჯოჯოხეთის სურათი გვეშლებათ. და მართლაც, აინდება ფარდა; ავტორ მიტაცებული ქრისტინე, ნაბუშრით სევდით მოცული, ავტორ დათია,—ბოლმით გაშმაგებული; ავტორ მარცხა—შვილის ვარამით გათანგული... და მუსიკაც კვენისის, ტირის, ბოლმობს... შესამე სურათი მუსიკა

ავტრედვე გაცნობებთ რომ ცხოვრების წუმბეში, გზა-დაბნეულთა მახეში, სულით დავრდომილთა სამეუფოში შესდინართ... აიხადა ფარდა და... თქვენს თვალ წინ იშლება საროსკიპო სახლი, სადაც უმანკო ქრისტინე გაშვებულ აღამიანთა შორის მოემწყვდევა: ეს მისი სამარე... მეხუთე სურათის ფარდა არ ახდრილა და უკვე მუსიკა მალა მიადრენს, რომ წუთით მაინც დაგავიწყოსთ ეს ცხოვრება; აიწია ფარდა—ორთაქალის ბაღში—გადადიხართ ცხოვრებისაგან გარყვულ მოქციფე ქალ-ვეთა შორის... აქ ტალახიანი ცხოვრება ზეიმობს: სიმღერა, თამაში.. და მუსიკაც მღერის, თამაშობს, სევდით მოცული. რენო-რანინა ჩარი-რამა და სხ. გილიტინებთ, გიტაცებთ.. და ამ უზრუნველ ხალხში უცებ რომ შემოატრება ცხოვრებისგან განწირული-გაუბედურებული აღამიანი, ამას მუსიკა წინადვე აღნიშნავს და მოქციფეთა ეშვიც იჩრდილებს... შემოდის უბედური ქრისტინე... კვენისის სული მისი და კვენისის მუსიკაც.

ნაკლი? უეჭველია ნაკლიც მოვბობა, მაგრამ არც იმდენი. რომ აღნიშნავდ ღირდეს; ოპერა ისედაც არა ჩვეულებრივ პირობებში დაიდგა და ამითაც მაღლობელი უნდა ვიყოთ.

გუსურვოთ ახალგაზრდა კომპოზიტორს ამაზე არ შეჩერებულთ-ს მისი მაღლიანი ხელი და ნიჭი. აქვე ცნობად უნდა აღვნიშნათ. რომ ჩვენმა ჟურნალმა „თეატრი და ცხოვრებამ“ ჯერ კიდევ ამ რვა წლის წინად (1910წ.) მიაქცია მის ნიჭს ყურადღება, მისი სურათიც კი მოათავსა და დღეს ნაყოფი ვიხილეთ. ვისურვოთ მისი ნიჭის გაფურჩქვნა.

როგორ აღასრულეს ოპერა, ამაზე შეედეგ.

ექიმი შტოკმანი

* *

ბნელი გავრღვა, გათენდა დილა... ბორბოტ—ავსტლებს ეღება ბოლო, ძველსა წარბოცავს ახალს გადაშლის ეკლის გვირგვინზე წმინდა სიმბოლო... და მაშინ შენცა, ჩემო მშობელო, მწამს რომ აღზდგები გაშალე ფრთები ნუ დაივიწყებ განვლილ წამებას... და კვლავ წამებით აღარ იქნები... ნურავინ ანდობ შენს თბოლ შეიღებებს, გემუდარები მსურს თვით უვლირდე რომ მასში სჩქებდე: ქართული სისხლი, და სამი კველსა შენვე უყრიდე. მე მითი ვილხენ ჩემს ხიცოცხლეში რომ შენ გექნება ძლევა—დიდება, შენ ხომ წარსულში გმირი ყოფილხარ— და ვინც ყოფილა—კიდევ იქნება!

საშა

ნაძრახი სიცოცხლე

სოფელი იმად არა ღიბს,
კაცი ნატრობდეს ემბრკელსა,
თუ ფუჭი მისი სიცოცხლე
ვერარას არგებს მამულსა!

მ. ორბელიანი.

ქეშპარიტად ფუჭია ჩვენი სიცოცხლე, თუ მთა ვერას გარკება მამულს. ქართულს ნაძრახს სიცოცხლის ტრფიადება არ სჩვევია, მაგრამ საუბედუროდ დღეს მასაც-გი ვეპტინებით; ოდნოდ ვაცოცხლოთ და სულ ერთად სახელოვანი იქნება იგი თუ უსახელოთ: სშირად გაივინებთ დღეს ქართულ სახლგაზრდობისგან.

მეტი დამცირება, მეტი დაკნინება აღარ იქნება, რის მოწმედ ვართ ამ მეტად საშინელ დროში. გვამცირებენ მტრები, არ გვინდობენ მეზობლები, რომლებიც დეძღ ძმად მიგვანხნა, რომელთა ქირს და ლხინის მოზარე ვიყავით; რომელთათვისაც არ ვიშურებდით ზრუნვასაც ფიქრსა მათივე საკეთილოდ. დაუმისხურებელი დაღატი და რისხვაც მივიდეთ, ჩვენი სისხლით დაიბანეს სელები. აქარაღეს ვგსაყუდურები, ძლიერ მტკიცეა გული, რომ ვერ შეიგნეს და შეითვისეს სიკეთე, რაც ჩვენ მათზე მიგვიძღვის, მაგრამ განა მეტი არ ითქმის აქაურ ჩვენ მძებზე, რომლებიც არც განსხვავდებიან ქართველები-საგან! მეტი ითქმის და მეტსაც ვიტყვოდი, მაგრამ განა შეიგნებენ სუვედურის მნიშვნელობას ისპირები, რომლებსაც ვერ შეუგნიათ დღევანდელი მდგომარეობა ჩვენი სამშობლოსი!! დახმარების ნაცვლად ქართველი ერის დამღუპველ საქმეებს ჩადიან, რეულობასა და ძაღმომრეობას ამეფებენ სოფლად და ქალაქად და მტრის საწინააღმდეგო ძალებს ისედაც მოუწყობელს და შვირედს მთლად ქსაქსავენ და ამცირებენ.

მერე ვინ არიან ეს არაშეიშავებელი მამები, რომლებსაც ეკვლიან მოუწადინებიათ ჩვენი ერის დაღუპვა?

სწორედ ისეთი უღირსი შვილები, რომლებიც თითქმის ყველანაირად ერთვინებას მოეპოვება მის ღირსების დამამცირებლად.

„ოჯახი უმასინჯოდან იქნება“ ამბობს ქართული ანდაზა და თუ ეს ასეა, რომდნ იქნება ერი უმასინჯოდ?

ბევრი ვაგს უღირსი და მახინჯი შვილი ჩვენს ტურფა სამშობლოს, მაგრამ უიმედობა მანაც არ არის, ოცჯერ მეტი გუყავს ღირსეულნი და იმედია, ღირსეულნი ვაიმედოვებენ, რომ სისხლით მონაშთვანი თავისუფლება შეანარჩუნონ საუკუნოებით განაწამებ ჩვენს ქვეყანას.

დიდი ხნის ღონობამ, მტრის კაღთაზნე, თუ უფრო ფუჭია ქვემ თავის დება, იგრე დაუძღურა თურმე ჩვენი ერი, რომ მთლად დაუკარგავს თვით

აოქმედების უნარი, საკუთარი თავი და სრულებით აღარ გვანან იმ გმარ ქართველებს, რომლებსაც გვანობს ჩვენი წარსული ისტორიის იურცლედი

სატირადღაა ესეთი ნაძრახი სიცოცხლე, ასე რომ გვერდით დიადი იმედი არ ახლდეს, რომელსაც საბედნიერო სინამდვილე შეიგვევარდ.

კიდევ ცოტა ხანი და თვით უგრძობიც კი იგრძნობს მისი მფაჯეობის დაღატს. იმედი, იმედი სულს საზრდოვებს, სინამდვილეს ახლავებს.

კლავდია გაბუნია.

„სლაბოღნობა!“

(სცენა სინამდვილიდან)

ქალი (დედას). მე შენ გეუბნები ტუფლები მიყიდე მეთქი. არა, როდემდის უნდა დავიარო ამ დაგლევილ ფეხსაცმელებით?

დედა. ნეტავ თვალთამც გამოგქყლეთია! რა ღროს ტუფლებია? ვერა ხედავ თურქები კარს მოგვდგომიან? საცაა აქედან უნდა გავიქცეთ.

ქალი. მე არსადაცარ გავიქცევი! (აჯაფრებს) ხან ბალშევიკები მოდიან, ხან თურქები, ხან ეზმაკმა იცის ვინა! მე გეუბნები ფეხსაც არ მოვცვლი. არა, ჩემი ლაღუშა აქ ღარჩეს და მე სხვაგან გავიქცევი!

დედა. იიი! მეხი შენც დაგეცა და იმ შენ ლაღუშასაცა ამა! თქვენი ქირიმეთ, გაგონილა! დღეს ყველანი ჯურა—ჯურათ ყოფებიან და ეს აპწკა-აწკვეტილი ვილაც ტუტუც ქართველსათვის აქა რჩება! არა შე უნამუსო, ვერ შეიიტყე, რომ ეხლა ყველა რჯული თავისთვის ცალკე უნდა იყვეს. და, ემე საქმე თავისთვის ქნას?!

ქალი. სიყვარულმა ეგ არ იცის. მაშ რა თავში ვიხლი ამ სლაბოღნობას, თუ საქრმოთ იმას არ ამოვარჩევ, ვინც მინდა.

დედა. ემანდ ხმა ჩაიკმინდე, თორემ იმდონს მოგცხებ, რომ სულ დაგაკიწყდეს ეგ წაგულლი სლაბოღნობა.

ქალი. ვერ მოგ რთვი! ერთი ხელი მახელი და ნახავ რა ოინებს გიზამ? ეხლავ კამიტეტში გიჩივლებ! მე გეუბნები ტუფლები მიყიდე მეთქი, თორემ მე ვიცი რასაც ვიზამ!

დედა. ერთი ამას უყურე და რო იმუქრება კიდევცა! არა, რა უნდა ქნა, შე აზარო, შენა?

ქალი. რა და, თუ შენ არ მიყიდი, წავალ ლაღუშასთან და ის მიყიდის. ერთი კარგათაც გავიგულთავებთ იმის ავტომობილზე და გულს ვიჯერებ.

დედა. უი, დამიჯგეს თვალები! ეს რა ეს, მის ამ ჩემ დასაყრუებელ ყურებს. გენაცვათ-

ხალხი არა ხართ? ქაი თქვენსაც ეს ამბებია!!? მეუბნები. ეჰ, ფეფელ! ჩვენსკენ უარესია! მაგასე რა გულს იხეთქ. ხო ხედამ სლაბოდნობაა დედა. როგორ, თუ სლაბოდნობა! მაშ დიდი და პატარა აღარ არის? შვილმა დედას არ უნდა გაუგონოს? ეს სადა თქმულა და გეგონილა ქალი. წინათ იუ არ თქმულა, ეხლა ხომ გესმის სლაბოდნობა! ჩემი თავისა ბატონი მე ვარ. გეყოთ რაც ამდენხანს თქვენ ბუქნაზე მათამაშებდით. ეხლა ჩემნებაზე უნ და ვითამაშო დედა. უი, შავ ჭირსაც წაუღიხარ, შე უნამუსო, შენა! ითამაშებ და სახლში აღარ შემოხვიდე. შენი ფეხი აღარა ნახოს ჩემმა თვალმა.

ქალი (სიცილით) უკაცრავად! ეხლა სახლის პატრონები მდგმურებს ვერ ითხოვენ და შენ დამიშლი სახლში შემოსვლა! ს ეგ შენი საქმე აღარ გახლავს, ეს ,,დამოვოა კომიტეტების“ საქმეა. წავალ კიდევ, მოვალ კიდევ. გათენებისასაც რომ მოვიდე, შენ ნება არა გაქვს კარი დამიკეტო! მაშ!.. მე შენ გეუბნები სლაბოდნობა, სლაბოდნობა მეტი! (პაუზა) მაშ არ მიყიდი ტუფლებს? კარგი! ეხლავ წავალ ლაღუშასთან და ხვალ დილის ახალი ტუფლებით დავბრუნდები! (გარბის)

დედა. (მარტო. დიდხანს გაშტერებული) ვაი შავ და უკულმაც ეს დრო! წავიდეს და აღარ მოვიდეს! გენაცვათ, რა დრო დადგა ეს რეების მომსწრე გავხდი ამ სიბერის დროს? მეორედ მოსვლაა სწორება! უი წარღვნა მინც მოვიდეს და თან წავგიღოს ყველანი.

მეუბნები. ფეფელ! აბა გულს რაზე იშფოთებ? თუკი სალდათი თავის მინისტარს ყურს არ უგდებს და არაფრად აგდებს, ჩვენი შვილები რაში გავამტყუნოთ? რამდენი ხანია ბილახაცია! ერთი არავინ მოდის საომრად. ყველა იმალდება, ლოთობენ, ჩხუბობენ, ერთმანეთს ხოცვენ და მტერი კი ცხვირწინ წამოგდგომია!..

დედა. ვაი ჩემო თავო! ვაი სირცხვილო? ვაი ნამუსო! სადღა უნდა გამოგყო თავი?! ჩაუ ეს ყოფილა სლაბოდნობა?! (გაშტერებული ჩჩება.) სანდრო ბაქრაძე.

შერკლე

როდესაც ბავშვს მოუკვდება დედამა თვის გამზრდელი, მის შემდეგ თუ რაც დერქმის თქვენ ბრძანეთ მისი სახელი ეხლა მოვანახოთ ვინც არი თვის ბედის დამაწყვებარი; ვისაც შუბლიდან გადმოხდის მუღამ სიმწრისა ოფლ-ღვარი რომელ არ ახსოვს ერთხელაც რომ ყოფილიყო დამტკბარი შრომობს მშვიდრი მის შრომით უფრო სხვებია მაძღარი. ამის წოდებაც ზემორეს რომ მიუმატოთ მთელადა, მიიღებთ ნიჭიერ მგოსნის ფსევდონიმს ხელდახელადა... ვარდენ ყოფიანი

საქართველოს დამოუკიდებლობა გამოცხადდა ჩვენს დედაქალაქ თბილისის სასახლეში ნაშუადღევს ნ ს. ეროვნულ საბჭოს, მწერლობის წარმომადგენელთა და დიდძალი ხალხის თანადანსწრებით. აღფრთოვანება ენით გამოუთქმელი იყო. საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის დაცვის აუცილებლობაზე სასახლიდან ილაპარაკეს ნოე უორლანიამ, კაკი წერეთელმა, კარლო ჩხიქმეშ. მესხიშვილმა, ვ. გელაძემ, შ. ქარუმიძემ, ი. როსლომა, პ. იაშვილმა და სხ. მიულოცეს: მუსულმანებმა პოლონელებმა, გერმანიის ოფიცრმა კაიზერმა, ამიერ კავკასიის ნემენცებმა, ჰაიდარ აბაშიძემ, ბერძნებმა, ებრაელებმა, უკრაინელებმა, ლიტუველებმა, ქართ. ებრაელებმა. მოდის მრავალი დეპეშა მოლოცვისა.

საქართველოს მთავრობამ გადასწყვიტა: უკეთუ ოსმალეთის ჯარი საქართველოს შემოესვება, სასტიკი წინააღმდეგობა გაუწიოს.

გერმანეთმა საქართველოს აღუთქვა მფარველობა, მიწაწყლის დაცვა, შეიწყნარა საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის დამოუკიდებლობა დანიშნა თვისი ელჩი საქართველოში და შეპირდა საქართველოს დამოუკიდებლობას შევაწყნარებინებ ჩემს მოკავშირეთა და რუსეთსაცო.

ოსმალეთის ულტიმატუმის გამო ბათომს გაიგზავნა საზ. დელ. ნ. რამიშვილის, გენ. ბ. ოდუშელაძისა ვ. გვავას და გ. რეზლაძის შემადგენლობით.

დადგენილია გამოიცეს საქართველოს მთავრობის ვახეთი ,,საქართველის რესპუბლიკა“ რედაქტორად მოწვეულია პ. ქავთარაძე.

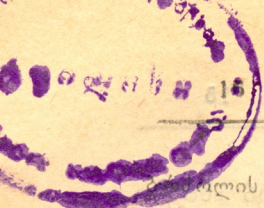
თბილისის სამეციხოვნე უფროსი გენ.-მაიორი ახმეტელაშვილი აცხადებს: სახანო ნივთების იარაღის, ტანისამოსის და სხ. ყიდვა-გაყიდვაში შემჩნეულნი დაპატიმრებული იქნებიან ნ თვით ანუ ხუთასი თუმნით დაჯარიმდებიან.

საქართველოს რესპუბლიკის განსამტკიცებლად საგურამოს რაიონში შესდგა განსაკუთრებული რაზმი, გრ. ტარ, მაჭვარიანისა და ილ. გიორ. ბეჭაურის თაოსნობით. რაზმის მეთაური უკვე თბილისში იყვნენ და სამხედრო მინისტრის გადასცეს თავისი გარდაწყვეტილება, რომ თუ საჭიროებამ მოითხოვა, რაზმი თვის სიცოცხლეს არ დაზოგავს საქართველოს თავისუფლებისთვის და სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იბრძოლებს.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობამ განკარგულება მოახდინა, იარაღი ჩამოერთვას ყველას, ვინც ლაშქარში, გვარდიაში ანუ მილიციაში არ ირიცხება და თავდაცვის საქმეში არ მონაწილეობს. იარაღი უნდა წარადგინონ წითელ გვარდიელთა შტაბში (სასახლეში) ან სამეციხოვნე სამმართველოში (საკომენდანტოში).

შესდგა თავდცვის საბჭო, რომელშიაც შედიან მთავრობის თავჯდომარე, მთავარსარდალი, სამხედრო ვეზირი, ქალაქის კიხის უფროსი, ჯირის კაცთა და მუშათა საბჭოს წარმომადგენელი და ქალაქის საბჭოს რწმუნებული.

გაიცხადდა საალყო წესი. **სასტიკად დაისჯებიან**, დახვრეტითაც-კი, ვინც საქართველოს მიწა-წყალზე რაიმე უწყისოებას მოახდენს.

მოსილის ველიდან გამოიქცევა, მცარცველობას დაიწყებს ანუ საქართველოს მთავრობის განკარგულებით ეურჩება.

დაწესდა უზენაესი სარეგულირებელი საბჭოსი.

საქართველოს ლაშქრის მთავარ სარდლად დანიშნა სამხედრო ვეზირის თანაშემწე გენ-მაიორ. გ. ი. კვინიხიძე,

საქართველოს მთავრობის პირველმა სხდომამ მაისის 28 დაადგინა დაარსოს საქართველოს ეროვნული ბანკი.

საქართველოს პარლამენტის (ეროვნულ საბჭოს) პირველი ყრილობა შესდგა მაისის 29 სასახლის თეთრ დარბაზში ნ. ყორდანას თავჯდომარეობით. დასწრენ: საქართველოს მთელი შემადგენლობა, საბჭოს წევრნი, პრესის წარმომადგენელნი და საზოგადოება (ბილეთებით). ყრილობამ მოისმინა: მოლოცვები, სამანდატო კომისიის მოხსენება (პარლამენტის წევრთა რიცხვი 12-დე აიყვანეს), მთავრობის განმარტება სოც-დემოკრატიულ-სტრუქტურის შეკითხვაზე ადერბეიჯანის დამოუკიდებლობის შესახებ და ეროვნულ საბჭოს თავჯდომარედ ერთხმად აირჩია კარლო ჩხეიძე.

ვიქტორ გამშრელიძის 30 წ. სასცენო მოღვაწეობის სადღესასწაულო წარმოდგენა ამ მოკლე ხანში გაიმართება.

სახალხო სცენის მოყვარის იოსებ რევაზიშვილის საბენეფისით ივნისის 6 არტისტიულ თეატრში წარმოდგენილი იქნება ახალიაზიური ოპერეტა „მამუდი იბადი“ თარ. ვ. გიგოშვილისა მობენეფისე შესარულლებს მამუდი იბადის რაოლს, რომლის რიგიან აღმასრულებლად ითვლება.

ალ. შუშუნავა მიწვეულია საქართველოს სახემწიფო თეატრის კომისარად.

გრ. საქარაძე დ. კლდიაშვილის მოთხრობა „მსხვერპლი“ ორ მოქმედებიან პიესად გადმოაკეთა.

ქართული კლუბი მაისის 31 საზაფხულო შენობაში გადავიდა. კლუბი ივნისის 8 სიმღერის მასწავლებლის ხელმძღვანელობით გამართავს წარმოდგენას კონცერტს. დაიდგმის „ვევანი ონგინი“, ორი სცენა და საკონცერტო განყოფილება. 11 ივნისს ორკესტრი საბენეფისით ოპ. „ქრისტინე“ 12 ივნ. კოლტოვის საღამო „სვეილდერი დალაქი“.

კომ. დ. არაქიშვილის ვოკალური კვარტეტი გაიმართება ქართულ კლუბში ამ მოკლე ხანში.

„თეატრი და ცხოვრების“ სასარგებლოდ ქართულ კლუბში სამშაბათს, ივნისის 4 წარმოდგენილი იქნება „არშინ მალ აღან“, აზიური ოპერეტა, თარ. გმანა ვ. გიგოშვილისა. პიესას დასდგამს ცნობილი დახი, ვ. გიგოშვილის, მ. ჯანელიძის, მ. მარგველაშვილის, მირველიძის, ჩაგუნავას, თეიქრიშვილის, იოსებ რევაზიშვილი და სხ. მუსიკას ხელმძღვანელობს ბილი მეთარე სიმონა.

სებ რევაზიშვილი და სხ. მუსიკას ხელმძღვანელობს ბილი მეთარე სიმონა.

ეროვნული კონცერტი. ორშაბათს, 10 ივნისს ახალი სტილით ქართულ-სამხედრო კავშირის ქალ-გაერთა გუნდი კომპ. ნ. პ. სულხანიშვილის ლიტურგიით მართავს პირველ ქართულ ეროვნულ კონცერტს, ეროვნულ ნაწარმოებთაგან ჩვენის კომპოზიტორების: დ. არაქიშვილის, მ. ბალანჩივაძის, ნ. სულხანიშვილის, გ. ფელიაშვილის და ი. ჯაბაძის. კონცერტში მონაწილეობენ ი. პ. სარაჯიშვილი, ო. კალანდაძე და ვ. ლორთქიფანიძე. კონცერტის გამგეთ სამხედრო კავშირის მიერ დანიშნულია თავისუფალი ხელოვანი და ვიოლონზე დამკვრელი ილიკო აბაშიძე. ბილეთები უკვე იყიდება კლუბის კასაში. კონცერტზე მოწვეულია კათოლიკოს-პატრიარქი კირიონი, რომლის პატივისცემილად ნ. სულხანიშვილმა დასწერა „კინ დესპოტინ, გუნდის მიერ შესასრულებელი.

ქართველ სამხედრო კავშირის ეროვნული გუნდი: მიწვეულია კ. ფოცხვერაშვილის 3 მნის შესასრულებლად.

ქართულ მუდმივ სცენას დარ'ების დროს, მის რეჟისორს გ. თუმანიშვილს გადათარგმნილი ჰქონია ფრანგულიდან აღფრედ მიუსსეს ცნობილი კომედია სამს. მოქმედებად „შანდანი“, მაგრამ ის თავის დროზე არ ყოფილა ქართულ სცენაზე წარმოდგენილი. რადგან პიესაში ძნელად ასასრული როლებია: ერთი დრამატიულ ახალგაზდა ქალისთვის და ორი დრამატიულ მოარშიყე ვაჟისათვის. ამ ყამად მთარგმნელს სურს ეს პიესა შესაწოროს და გადასცეს ქართულ დრამატიულ საზოგადოებას.

სამსონ დადიანმა ოსმალების წინააღმდეგ დიდი მამაცობა გამოიჩინა.

ფასანაურში შაბათს მაისის 29 ანა გალაშვილის თაონობით, ადგილობრივ მასწავლებელთა და მოწაფეთა მონაწილეობით გაიმართა საბავშვო საღამო. შემოსავალი, ხარჯის გარდა, 268 მან. საქართველოს ეროვნული საბჭოს გადაეცა.

თეატრი და ცხოვრების პატივცემულ მოგობარ თანამგონობნო საერთო სიშვირისა გამო ეურჩა-ლი ნივთიერ დახმარებას საჭიროებს. ვისაც ჟურნალი განტერუსებთ დაესმარენით.

შემოწირულება

„თეატრი და ცხოვრების“ ფონდის გასაძლიერებლად მივიღეთ: 1, ელენე პორფიო, ასულის თვალად სკვან შუკრებილი 602 მან. 2, ივანე სვიმ. კოლელიშვილისაგან (მეორედ) 140 მან.

თითო თუმანი: ნ. ერისთავისაგან, ლ. ლ. ჩერქეზიშვილისაგან, ფ. ავალიშვილისაგან, სე. ყოფიანისაგან, ვალ (გიორგი) ტატიშვილისაგან; ხუთ-ხუთი მანათი: ივ. მაჩაბლისაგან და ს. ყაზახაშვილისაგან, — სულ 802 მან.

შემომწირველთ გულითად მადლობას უძღვნი.